

בס"ד. ש"פ תולדות, מבה"ח וער"ח כסלו, תשל"א

(הנחה)

ויאמר לו יהונתן מחר חדש ונפקדת כי יפקד מושבך¹, והיינו שע"י ביטול המקבל שהו"ע כי יפקד, עי"ז נעשה הזכרון למעלה (וכמו שהוא כפשוטו), שע"י העלם והסתר הלבנה לגמרי בערב ראש חודש, עד שלא נשאר ממנה גם נקודה, עי"ז נעשה מחר — חדש, שהוא מולד הלבנה מחדש, שהו"ע יחוד שמשא וסיהרא. ובעבודה הוא שע"י הביטול של המקבל נעשה עי"ז ההתחדשות. והנה בכדי שיהי ענין ההתחדשות צריך להיות נמשך מבחינה שלמעלה מסדר השתלשלות, וכמו שיהי לעתיד לבוא שתהי' התחדשות בהבריאה לפי שתהי' ההמשכה מבחינת פנימיות עתיק. דהנה כל ההמשכות עתה הם רק מחיצוניות עתיק משא"כ לעתיד לבוא יהי' נמשך מפנימיות עתיק ממש². והנה הגילויים דלעתיד תלויים במעשינו ועבודתנו במשך זמן הגלות³, ולכן בחינת מולד הלבנה בר"ח שהו"ע החידוש, הוא מעין מה שהם עתידים להתחדש כמותה לעתיד לבוא. וע"ד המבואר במדרש⁴ בענין חדשים לבקרים רבה אמונתך, שמזה שהאדם מתחדש בכל בקר כברי' חדשה הנה רבה אמונתך שהוא דוגמא לתחיית המתים שהקב"ה מחייהו בטל תחי⁵. אמנם עיקר ענין ההתחדשות יהי' לע"ל דוקא כמבואר בלקו"ת⁶ שאז יהיו נשמות חדשות. וע"ה שגם עכשיו ישנן נשמות חדשות אבל אין זה אמיתית ענין ההתחדשות, ואמיתית בחינת נשמות חדשות יהי' לע"ל דוקא, שזהו ענין ועטרותיהם⁷ בראשיהם⁸ וכו'. אבל עכ"ז ישנו דוגמא לענין ההתחדשות גם עכשיו בראש חודש שע"י הביטול וכו' מגיעים לבחינת עדן, שע"ז ארז"ל⁹ כל הנביאים לא נתנבאו אלא לימות המשיח אבל לעוה"ב עין לא ראתה אלקים זולתך¹⁰ וכו' זה עדן כו'.

והנה צ"ל מה שאומר אלקים זולתך, שם אלקים דוקא. ועד"ז צ"ל בפרשתנו¹¹ מש"כ ויתן לך האלקים מטל השמים ומשמני הארץ ורב דגן ותירוש, ומקשה בזה בכ"מ וגם בהמשך תרס"ו¹² מה שאומר אלקים, דלכאורה הול"ל שם הוי', דהרי

(1) שמואל-א כ, יח.

(2) פרי עץ חיים שער הק"ש רפט"ו.

(3) ראה תניא רפל"ז.

(4) ראה איכ"ר ג, ח.

(5) פרדר"א פל"ג. ועוד.

(6) ראה לקו"ת שה"ש נ, א.

(7) לשון חז"ל ברכות יז, א.

(8) ראה רמ"ז תולדות קלד, ב. הובא בסה"מ תרכ"ו ע' קב. ועוד.

(9) סנהדרין צט, א.

(10) ישע"י סד, ג.

(11) תולדות כז, כח.

(12) ע' פה. ברד"ה ויתן לך וגו'.

עיקר ענין הברכות הוא משם הוי' דוקא, ובפרט ברכת יצחק שהם ברכות נעלות ביותר, כמבואר בסידור בסוף שער התקיעות¹³. וגם אינו מובן דאיתא במד"ר¹⁴ מטל השמים זו מקרא ומשמני הארץ זו משנה דגן זו תלמוד וכו', וצ"ל מהו הענין שברכו בתורה, דלכאורה אינו שייך ברכה ע"ז. שהרי התורה היתה ניתנת לישראל בלא"ה במתן תורה, דהלא תחלת הכוונה בהתהוות העולמות הי' בשביל התורה כמארז"ל¹⁵ עה"פ בראשית ברא וגו', בשביל ישראל שנק' ראשית כו' ובשביל התורה שנק' ראשית כו', שהתורה נקבעה בטבע הבריאה, ובאופן של תנאי דכשבטל התנאי בטל הדבר, וכדאיתא בגמרא¹⁶ ע"פ¹⁷ ויהי ערב גו' יום הששי, תנאי התנה הקב"ה במע"ב אם יקיימו ישראל את תורתו וכו', והיינו כו' דכתיב¹⁸ משמים גו' ארץ יראה ושקטה כו', בתחלה יראה ולבסוף שקטה, וא"כ הרי היתה נתינת התורה ענין המוכרח ואיך שייך ברכה על זה. גם צ"ל, דממה נפשך, אם היתה הכוונה בהברכה ללימוד התורה כמו שהי' קודם מתן תורה הלא ע"ז לא הי' צריך ברכה, דהרי הי' כבר לימוד התורה אצל האבות, וכמארז"ל¹⁹ ע"פ²⁰ ואברהם זקן, אברהם אבינו זקן ויושב בישיבה הי' כו' יעקב אבינו זקן ויושב בישיבה הי'. וגם אאפ"ל דהכוונה להתורה כמו שהיא לאחר מתן תורה, דהלא התורה של האבות (שבזה נכלל גם יעקב) ריחות הי' לגבי התורה שלאחרי מתן תורה²¹.

ולכאורה הי' אפשר לתרץ, שזה הי' להקס"ד של יצחק, שבקש לברך את עשו, ולכן ברכו בתורה שחשב שעיי"ז יתברר בעצמו, ולעשו שייך ברכה ע"ז, כי התורה היא מוכרחת רק לישראל. אבל מ"מ אינו מובן, הלא לפועל ניתנו הברכות ליעקב, וכמ"ש²² עתה לקח ברכתי, ועושים מענין הברכות ענין גדול וכו', ולפי"ז אינו מובן מהו ענין הברכה ליעקב בתורה כו'.

אך הענין הוא²³ דהתורה כמו שניתנה במתן תורה היא בחינת התורה כמו שהיא מצ"ע, אבל ברכת יצחק הי' על ענין היגיעה בתורה, שע"ז נאמר¹⁰ יעשה למחכה לו, ואיתא בזהר²⁴ אינון דדחקין למלה דחוכמתא, שעיי"ז מגיעים למעלה מבחינת התורה כמו שהיא מצד עצמה, דהתורה מצ"ע היא חכמתו של הקב"ה, ולמעלה יותר היא בחינת חכמה סתימאה, ועיי' היגיעה מגיעים לבחינת עדן וכו'.

(13) רמז, ב.

(14) פס"ו, ג.

(15) רש"י עה"פ ועוד.

(16) ע"ז ג, א.

(17) בראשית א, לא.

(18) תהלים עו, ט.

(19) יומא כח, ב.

(20) חיי שרה כד, א.

(21) ראה שהש"ר פ"א, ג.

(22) תולדות כז, לו.

(23) ויתן לך, רס"ו.

(24) ח"א קל, ב.

ויאמר לו יהונתן, ש"פ תולדות, מבה"ח וער"ח כסלו, ה'תשל"א שמה

שעז"נ עין לא ראתה גוי כנ"ל, שהוא למעלה לגמרי מבחינת החכמה. ועפ"ז מובן גם הקס"ד של יצחק שרצה לברך את עשו בכדי שיתברר, דלכאורה איך מתאים זה עם הכפועל (והרי האבות הן הן המרכבה²⁵), אלא שע"י הברכות שברך ליעקב בענין היגיעה בתורה, עי"ז ניתן הכח לברר את עשו, דמכיון שע"י היגיעה ממשיכים מבחינת עדן, ע"כ יכול לברר לא רק קליפת נוגה אלא גם הניצוצות שבג' קליפות הטמאות וכו'. וכמבואר במ"א²⁶ בענין וישלח יעקב וגו' עם לבן גרתי²⁷, שאז גמר הבירור עם לבן והלך לברר את עשו, שיעקב מצ"ע הי' כבר מוכן לזה אז, ומצד יעקב נגמר אז הבירור כו', שזהו ע"י הברכות בענין היגיעה בתורה.

והענין הוא, דהנה מצד בחינת התורה מצ"ע כמו שניתנה במתן תורה לא הי' כל ענין השכחה, וכמארז"ל²⁸ על הפסוק²⁹ חרות על הלוחות, ובמילא לא הי' צ"ל ענין היגיעה, רק ענין הדיבור וכו'. ומה שהי' צ"ל דיבור עכ"פ הי"ז לפי שכן היתה נתנית התורה מלמעלה במתן תורה שניתנה בדיבור, על כן הי' צ"ל גם באדם ענין הדיבור בתורה, ועי"ד המבואר בתו"א³⁰ ע"פ³¹ וידבר אלוקים את כל הדברים האלה לאמר. וכלשון חז"ל³² כל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו. דלכאורה אינו מובן למה צריך לדיבור בתורה (הן למעלה הן למטה), הלא ענין התורה הוא בהבנה והשגה והי' צ"ל מספיק במחשבה לבד, ולמה צ"ל ענין הדיבור שהוא מעשה (זוטא עכ"פ³³). ואא"פ לתרץ ע"פ מ"ש בגמרא עירובין³⁴ (הובא בתניא³⁵) אם ערוכה בכל רמ"ח אברים משתמרת ואם לאו וכו', שהרי זה הי' רק לאחרי שניתנו הלוחות שניות, שאז הי' כבר ענין השכחה בעולם, אבל קודם לזה במתן תורה שלא הי' ענין השכחה שהי' חרות וכו' כנ"ל, אינו שייך לומר כן. אלא הטעם בזה הוא דהלא כה דברי כאש³⁶, דהתורה נמשלה לאש, ועד"מ השלהבת כשהיא בתוך הגחלת היא בבחינת העלם, וכדי להמשיך השלהבת בגילוי היא ע"י רוח הנופח, ועד"ז בתורה הי' צ"ל ענין הדיבור בתורה שע"י נמשכת מההעלם אל הגילוי, דגם מצד הלוחות הראשונות ניתנה התורה למטה דוקא ולא למעלה, וכמבואר בהדרושים על מאמר רז"ל³⁷ בשעה שעלה משה למרום, ולכן הי' צ"ל ענין הדיבור בתורה גם לולא ברכת יצחק. והחידוש בברכת יצחק הוא בענין היגיעה בתורה, שע"י יכולים לברר גם

25) ב"ר פמ"ז, ו. פב, ו.

26) ראה תו"א ותו"ח ר"פ וישלח.

27) וישלח לב, ד"ה.

28) עירובין נד, א.

29) תשא לב, טז.

30) סז, ב.

31) יתרו כ, א.

32) ראה תרבא"ר רפי"ח.

33) ראה סנהדרין סה, א.

34) שם.

35) פל"ז.

36) ירמ"י כג, כט. וראה ברכות כב, א.

37) שבת פח, ב.

בחינת עשו, שהו"ע הניצוצות שבג' קה"ט (שזה הי' החידוש דלוחות שניות), שהרי עי"ז מגיעים לבחינת עדן וכנ"ל בענין יעשה למחכה לו למאן דדחקין במילין דחוכמתא, וע"כ יכולים לברר את עשו. וזהו מ"ש¹⁰ עין לא ראתה אלקים זולתך, שמגיעים לבחינת אלקים שלמעלה מגילויים, וע"כ אומר ויתן לך אלקים דוקא, שהברכות נמשכים מבחינת אלקים שלמעלה מכל הגילויים וכו'.

וזהו מ"ש ויאמר לו יהונתן מחר חדש ונפקדת כי יפקד מושבך, שע"י כי יפקד, שהו"ע הביטול בתכלית גם לא נקודה (שזה בא ע"י יגיעה), נעשה עי"ז ונפקדת שהוא ענין ההתחדשות בתכלית מעין ועד בחינת עדן כנ"ל, עד דוד הגדיל³⁸ וכו', ודוד עבדי נשיא להם לעולם³⁹ בביאת משיח צדקנו בקרוב ממש.

---

(38) שמואל-א כ, מא.

(39) יחזקאל לז, כה.